

BERGSSTATEN

YTTRANDE

1(5)

2017-02-24

Dnr BS 69-845-2016

Regeringskansliet
Miljö- och energidepartementet
103 33 Stockholm

m.registrator@regeringskansliet.se

Riksintresseutredningens slutbetänkande Planering och beslut för hållbar utveckling (SOU 2015:99)

Sammanfattning

Bergsstaten anser att förslaget till ett nytt 3 kapitel miljöbalken är positivt i det avseendet att det föreslås ett flertal åtgärder som syftar till att skapa en ökad tydlighet hur hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken ska tillämpas. Bergsstaten vill särskilt framhålla utredningens förslag att Boverket ska hålla utbildningar för de aktörer som har att tillämpa hushållningsbestämmelserna.

Bergsstaten anser att det är mycket bra att beslut om område av riksintresse förtydligas och förankras bättre genom formella beslut efter dialog med berörda parter samt att det tas fram tydliga kriterier och utvecklade formkrav på redovisning av områden som bedöms vara av riksintresse.

Bergsstaten tycker det är mycket positivt att utredningen föreslår en regelbunden aktualitetsprövning av beslut om områden av riksintresse.

Bergsstaten välkomnar förslaget att utse en myndighet, Boverket, som ansvarar för att upprätta och ajourhålla ett nationellt register över områden av riksintressen med beskrivning av dessa områdens värden.

Bergsstaten anser att det är ett nödvändigt och mycket bra förslag att införa en bestämmelse som anger prövningsordningen mellan 3 och 4 kap. miljöbalken.

Bergsstaten befarar att förslaget, i vart fall under en övergångsperiod, kommer att medföra en oförutsägbart vid framtagande av miljökonsekvensbeskrivning i ärenden som avser ansökan om bearbetningskoncession. De föreslagna ändringarna kan enligt Bergsstatens uppfattning därmed även komma att medföra längre handläggningstider.

Avsnitt 6.2.8 Minerallagen (1991:45)

Ärenden om beviljande av bearbetningskoncession ska hänskjutas till regeringen för avgörande om bergmästaren finner skäl att frångå länsstyrelsens bedömning vid tillämpningen av 3 och 4 kap. miljöbalken vilket framgår av 8 kap. 2 § minerallagen. I förslaget anges felaktigt att hänskjutande till regeringen ska ske enligt 16 kap. 2 § minerallagen.

2017-02-24

Dnr BS 69-845-2016

11.4./11.4.1 Områden av väsentligt allmänt intresse

Bergsstaten tycker det är positivt att områden som enligt förslaget ska benämnas väsentligt allmänt intresse (idag allmänt intresse) obligatoriskt ska redovisas i översiktplaneringen.

11.4.3 Bedömning av vilka områden som är av väsentligt allmänt intresse ur nationellt, regionalt och lokalt perspektiv och deras redovisning i översiktplanen

Bergsstaten befärar att förslaget kommer att leda till gränsdragningsproblem för myndigheterna vid avvägningen om ett område ska anges som område av väsentligt allmänt intresse eller riksintresse.

11.5.2 Regeringen beslutar om områden av riksintresse

Bergsstaten stödjer förslaget att införa en bestämmelse om formella beslut att förklara ett område vara av riksintresse.

11.5.6 Beskrivning av områden av riksintresse

Bergsstaten ser positivt på förslaget. Tydligare beskrivning genom avgränsning på karta och skälen varför ett område bedöms vara av riksintresse ger enligt Bergsstatens uppfattning bättre förutsättningar att tillämpa hushållningsbestämmelserna enhetlig och med en mer tidseffektiv tillståndsprocess.

11.5.7 Aktualitetsprövning av beslut om områden av riksintresse

Bergsstaten anser att det är bra att det införs en bestämmelse om regelbunden aktualitetsprövning av beslut om områden av riksintresse. Återkommande omprövningar och aktualitetsprövningar av områden som är av riksintresse kommer att förenkla tillämpningen av hushållningsbestämmelserna vid de anknutna lagarna.

11.6.1 Påtaglig skada ersätts av att intresset ska tillgodoses

Bergsstaten anser att begreppet påtaglig skada inte ska ersättas med ”ska tillgodoses”. Bergsstaten förespråkar att begreppet påtaglig skada behålls. Påtaglig skada är ett tydligare, och väl inarbetat begrepp, att användas vid bedömning av bevarande av ett riksintresses fortsatta värde.

11.6.2 Möjlighet till samutnyttjande av ett område för olika ändamål

Genom den nya bestämmelsen införs att möjligheter till samutnyttjande av ett område för flera olika ändamål ska provas i planerings- och beslutsprocessen.

Vid det obligatoriska samrådsförfarandet i ärenden avseende bearbetningskoncession enligt 8 kap. 1 § minerallagen förekommer att länsstyrelsen i sitt yttrande, vid motstående intressen, bedömer samexistens som möjlig under förutsättning att det uppställs skyddsföreskrifter för det intresse som behöver skyddas inom sökt geografiskt område. De skyddsföreskrifter som ett beslut om bearbetningskoncession i sådant fall ska förenas med ska föreslås av länsstyrelsen men uppgiften om sådana villkor anges inte alltid i länsstyrelsens yttrande vilket föranleder en återremiss till länsstyrelsen.

2017-02-24

Dnr BS 69-845-2016

Bergsstaten föreslår därför att bestämmelsen ska kompletteras med krav på utredning och redovisning av nödvändiga villkor för samutnyttjande av ett område. Ändringen skulle innebära färre antal återremisser och medföra effektivare handläggning av ärenden där hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken ska tillämpas parallellt med annan sektorlagstiftning.

11.6.3 Prövningsordning mellan 3 och 4 kap. miljöbalken

Bergsstaten tycker att det är mycket bra att miljöbalken kompletteras med en bestämmelse som tydliggör förhållandet mellan 3 och 4 kap. miljöbalken. Bergsstaten välkomnar en uttrycklig bestämmelse i miljöbalken som klargör att, när ett beslut som rör ett område som är av riksintresse både enligt 3 och 4 kap. miljöbalken, så ska prövningen enligt bestämmelserna i 4 kap. ske i ett första led.

När Bergsstaten prövar beviljandet av en bearbetningskoncession och när den sökta verksamheten sedan ska prövas enligt miljöbalkens regler för ett miljötillstånd framgår av 4 kap. 2 § tredje och fjärde stycket minerallagen att 3 och 4 kap. miljöbalken ska tillämpas endast i koncessionsskedet. Trots denna uttryckliga bestämmelse i minerallagen är det Bergsstatens uppfattning att prövningsordningen mellan 3 och 4 kap. miljöbalken behöver klargöras i miljöbalken. Ett förtydligande av den processordning som ska gälla vid parallell tillämpning av minerallagen, eller annan sektorlagstiftning, och miljöbalken bedöms som nödvändig.

Den föreslagna prövningsordningen innebär en prövning i två steg, exempelvis när tillämpningen av 4 kap. 8 § föranleder en prövning av ansökan om Natura 2000-tillstånd före koncessionsärendet slutligen avgörs hos Bergsstaten vilket medför en fördröjning av avgörandet i koncessionsärendet. Dröjsmålet som uppkommer på grund av prövningen av annat erforderligt tillstånd i ett första led är nödvändigt för att beslutet om bearbetningskoncession ska vila på ett tillfredsställande underlag. Bergsstaten anser att det bör klargöras i minerallagen att den slutliga prövningen av annat tillstånd kan avvaktas genom vilandeförklaring av den sökta koncessionen. Den föreslagna prövningsordningen syftar till att först utreda om en prövning enligt bestämmelserna i 4 kap. miljöbalken visar att det föreligger hinder för den sökta verksamheten, och om så ej är fallet, sedan göra en intresseavvägning enligt 3 kap. miljöbalken. Därmed torde intentionen vara att bereda en sökande av en bearbetningskoncession möjligheten att behålla rätten till det sökta koncessionsområdet oavsett tidsåtgången för bedömningen av eventuella ytterligare tillstånd som tillämpningen av 3 och 4 kap. miljöbalken föranleder samt utgången av prövningen av sådant tillstånd.

11.8 Ett nationellt register

Utredningens förslag att införa ett nationellt register över uppgifter om riksintressen och områden av väsentligt allmänt intresse och att Boverket ansvarar för att upprätta och ajourhålla registret välkomnas av Bergsstaten. Kravet på att registret ska innehålla beskrivningar av utpekade områdets värden och information om särskilda uppgifter som kan vara av betydelse vid

2017-02-24

Dnr BS 69-845-2016

tillämpningen av hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken bedöms av Bergsstaten komma att underlätta tillämpningen av hushållningsbestämmelserna.

11.10 Boverkets roll

Bergsstaten tycker att det är positivt att en bestämmelse införs i hushållningsförordningen som ger Boverket ett övergripande ansvar för att bevaka hushållningen med mark- och vattenområden samt att ansvara för samordning av sektorsmyndigheternas arbete med underlag för tillämpningen av 3 och 4 kap. och 6 kap. 19-21 §§ miljöbalken. Vid det obligatoriska samrådet med länsstyrelsen som Bergsstaten genomför i ärenden som avser bearbetningskoncession kan Bergsstaten konstatera att tillämpningen av hushållningsreglerna medför tidsutdräkt. Inte sällan krävs återremiss, eller flera återremisser, till länsstyrelsen eftersom yttrandena ofta saknar tydliga och motiverade ställningstaganden och avvägningar. Bergsstaten anser att förslaget att Boverket ska ta fram en handbok för tillämpningen av hushållningsbestämmelserna är mycket bra. Bergsstaten välkomnar också förslaget att Boverket ska hålla utbildningar för de aktörer som har att tillämpa hushållningsbestämmelserna. Bergsstaten föreslår att det införs ett obligatoriskt krav att ha genomgått Boverkets utbildning för att få arbeta med handläggning av ärenden som inkluderar tillämpningen av hushållningsbestämmelserna.

12.7 Renskötsel, fiske och vattenbruk

Bergsstaten har inga invändningar mot att benämningen rennäring ändras till renskötsel. Men den brist på kunskap kring syftet med riksintresset rennäring som nämns i utredningen torde enligt Bergsstatens uppfattning inte kunna lösas genom att ändra benämning utan kräver andra åtgärder. Sametingets roll ska stärkas i den kommunala planeringen genom att det införs en skyldighet för länsstyrelsen att inhämta yttrande från Sametinget under processen med att ta fram kommunala eller regionala planer enligt PBL. Bergsstaten är tveksam till att tillägget i 2 kap. 1 § PBF är en tillräcklig åtgärd för att förtydliga vem som företräder riksintresse rennäring i det enskilda fallet när hushållningsbestämmelserna tillämpas.

12.10 Värdefulla ämnen eller material

Bergsstaten har inga invändningar mot att uttrycket fyndigheter utgår ur bestämmelsen avseende värdefulla ämnen och material.

Avsnitt 13.2 Övergångsbestämmelser/13.2.1 Miljöbalken

I avsnittet anges att de områden som bedömts vara av riksintresse enligt 2 § hushållningsförordningen i dess lydelse före den 1 januari 2018 ska anses vara av riksintresse till dess att sektorsmyndigheten har meddelat nya beslut om områden av riksintresse enligt 13 § hushållningsförordningen i dess nya lydelse, detta gäller dock längst till den 1 juli 2020. Äldre bestämmelser ska fortfarande gälla i mål och ärenden som har påbörjats före ikraftträdandet.

Bergsstaten anser att det föreslagna kan medföra längre handläggningstider i ärenden som avser bearbetningskoncessioner och ett utökat behov av

2017-02-24

Dnr BS 69-845-2016

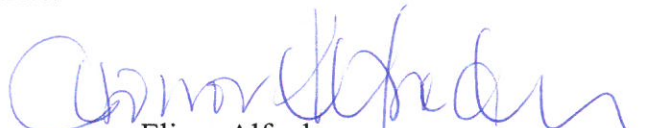
kompletterande uppgifter i den miljökonsekvensbeskrivning som ska fogas en ansökan om bearbetningskoncession. För ett ärende som avser ansökan om bearbetningskoncession som inkommer till Bergsstaten före den 1 januari 2018 ska Bergsstaten slutföra prövningen i den ordning som gällde när ärendet inleddes. Det är inte ovanligt att det obligatoriska samrådsförfarandet med länsstyrelsen avseende tillämpningen av hushållningsbestämmelserna inleds genom remiss lång tid efter att ansökan inkom till Bergsstaten. Det förekommer även att ärendet behöver återremitteras till länsstyrelsen, i vissa ärenden vid flera tillfällen. När remissen från Bergsstaten inkommer till länsstyrelsen diarieförs remissen som ett nytt ärende. Bergsstaten har noterat att vissa länsstyrelser avslutar ärendet när yttrande har översänts till Bergsstaten och påbörjar ett nytt ärende om återremis aktualiseras. Detta skulle kunna medföra att Bergsstaten handlägger koncessionsärenden med utgångspunkt från de äldre bestämmelserna om utpekade riksintressen och berörd länsstyrelse, om samrådsförfarandet påbörjas efter den 1 juli 2020 med utgångspunkt från de nya bestämmelserna om riksintressen. Den beskrivna situationen skulle föranleda behov av kompletterande uppgifter från sökanden och förlänga handläggningstiden hos prövningsmyndigheterna.

14.5.1 Förbättrade förutsättningar att tillämpa hushållningsbestämmelserna

Bergsstaten tycker det är positivt att förslaget eftersträvar att uppnå ökade kunskaper och kompetenser bland planerare och handläggare. Enligt Bergsstatens uppfattning finns ett påtagligt utbildningsbehov hos de handläggare som tillämpar hushållningsbestämmelserna. Bergsstaten anser att det bör utredas vidare hur upparbetad kompetens kan säkerställas och bibehållas hos myndigheter som tillämpar hushållningsbestämmelserna i ärenden och beslut.

I detta ärende har bergmästare Åsa Persson beslutat och juristen Elinor Alfredsson har varit föredragande.

Åsa Persson

Elinor Alfredsson